

DUEVENNEN

ORGAN FOR NORGES RASEDUEFORBUND

Nr. 2- 2013

74. årgang

NRF lokalforeninger

Aust-Agder Rasedueforening

Formann Kenneth Knutsen
Kirkevn. 65, 4817 His
Tlf. 402 96 948
E-post: kurtjohandalen@gmail.no

Bergens Praktueforening

Formann Per G. Nielsen
Linhaugen 12, 5357 Fjell
Tlf: 563 33 749 mob: 909 91 634
E-post: pn-lokoy@online.no

Buskerud Rase & Flyvedueforening

Kontaktperson: Jan Erik Andersen
Strømshaug gt. 8, 3300 Hokksund
Tlf. 327 53 398
E-post: janeri-2@online.no

Haugesund Rasedueforening

Formann Jarl Undahl
Øyvind Skaldaspillersveg 13B
5518 Haugesund
Tlf. 480 78 264, E post: jarl.undahl@gmail.no

Rasedueforeningen Bergen

Formann Rolf Helgesen
Askveien 163, 5306 Erdal
Tlf. mobil. 984 50 383,
E-post: rolf.helgesen@decipher.no

Stavanger og Jæren Rasedueforening

Formann Terje Ree
Øygaardsholen 20, 4342 Undheim
Tlf. 514 84 246, mobil: 901 51 638
E-post: terje.ree@c2i.net

Østfold Rasedueforening

Formann Bjørn Carlo Andersen
Lundeheim Allé 4, 1636 Gamle Fredrikstad
Mobil. 907 27 967 - 977 36 872
E-post: bj.carlo@online.no

Vestfold og Telemark Rasedueforening

Formann Tor Mæland
Sverstadveien 45, 3216 Sandefjord
Tlf. 334 68 401 mobil: 476 53 723
Epost: VTR@rolenda.no tor.maland@sfjbb.net

Rase og Flyvedue Foreningen NOR

Formann/sekretær Johan Ebeltoft
Madlaveien 85, 4009 Stavanger
Tlf. 934 34 593
E-post: isak.johan.ebeltoft@lyse.net

Innhold:

Leder	3
Tekster og bilder til Duevennen.....	4
Til foreningene og spesialklubbene i NRF..	5
Norsk Tomler.....	5
Litt historie rundt Norsk Petent	7
Økende interesse for flygeduer.....	8
Duer i luften	9
Ville duer i Norge	12
Smakfulle retter av ville og tamme duer.....	14
Raseduer og brevduer, likheter og interesser.....	15
Askøyduer i million dollar race i Sør-Afrika	17
Jens Dahl starter opp med kinesere	17
Historien om Gammelorientalsk Satinett....	20
Sett & Hørt	22
Dieter Fliedner.....	23
Tobbens nye "rullende duehus"	24
Fra muséet i Blomsterdalen.....	25
Max Holdenried.....	30

**Frist for innlevering av stoff til bladets
nr. 3. 2013 er 15.07**

Forsiden:

Maleri av Max Holdenried

Annonsepriser:

1/4 side pr. år kr 1125,-
1/2 side pr. år kr 1500,-
1/1 side pr. år kr 2250,-
1/4 side pr. gang kr 225,-
1/2 side pr. gang kr 375,-
1/1 side pr. gang kr 750,-
Rubrikkannonser opp til 20 ord er gratis.

Abonnement og bestilling av annonser:

NRF v/ Gunnar Brandal
Rehaugvegen 17, 4262 Avaldsnes
Tlf. 971 77 204 - Konto: 1503.02.30407
Org. nr. 891 847 092

Utenlandske abonnenter innbetaler til
internasjonalt konotonnummer (IBAN)
No78 1503 02 30407 i DNB NOR BANK ASA
BIC (SWIFT-ADRESSE): DNBANOKKXXX

www.raseduen.no

Norsk Rasedueforbund

Formann:

Hans Petter Nernes
Boks 173 hovedpostktr.
5501 Haugesund
Tlf. 480 19 001
E-post: hp@nernes.com

Nestformann:

Svein Harald Vikse
Eidsbakkane 12, 4230 Sand
Tlf. 404 06 326
E-post: sharviks@online.no

Kasserer:

Gunnar Brandal
Rehaugvegen 17,
4262 Avaldsnes
Tlf. 971 77 204
E-post: gunnar.brandal@haugnett.no

Katalog og utstilling:

Jarl Undahl
Tlf. 480 78 264.
E-post: jarl.undahl@gmail.com

Internasjonal kontakt:

Jan Heldal
Dyngelandsveien 111B,
5226 Nesttun
E-post: jan.heldal@broadpark.no

Redaktør:

Paul-G. Scholz
Rosslandsvegen 1074
5918 Frekhaug
E-post: paul@scholz.no

Dommerringens styre:

Formann:

Jan Oksnes
Stordalsveien 19, 5521 Haugesund
Tlf. mob. 980 45 794
E-post: jan.oksnes@gmail.com

Leder DV 2 - 2013

I år har vi hatt en av tidenes kaldeste vinter og vår og det har vært en utfordring å komme i gang med dueavlenn på en god måte. Duene har i og for seg hatt det flott og i god form, og antakelig er det en god mulighet for at dueslagene og miljøet rundt har fått en god sanering av evt.utøy og bakterier som kanskje ikke tålte all kulden. Utfordringen har vært at de dueungene som kom tidlig frem, fikk en alt for kald tilværelse etterhvert som foreldrene tok en tur av redet. For egen del ble det noen runder mellom redehyllene og avfallsdunken.

Uansett, nå er det deilig å kunne se fremover mot sol og sommer og etterhvert mange dueunger i ungeslaget. Jeg håper det kommer frem mange flotte utstillingsduer som vi skal ha gleden av å betrakte når utstillingssesongen er i gang.

Dommerringen og arrangører av årets utstillinger vet jeg har diskutert dommere, så dette antas å bli informert om til foreningene etterhvert. Både fra Haugesund Rasedueforening og Rase og Flyvedueforeningen NOR så er det videre informert om at utstillingsforberedelsene går sin gode gang.

Det er ellers ikke så mye å høre fra foreningene, så det tas som et godt signal på at tingenes tilstand er god og at det jobbes godt i det stille på lokalt plan.

Redaktøren har også i det stille jobbet godt med bladet. Det er et stort arbeide å fylle 32 sider med brukbart stoff, så her må det henstilles om at alle rundt om i landet bidrar med duestoff. Ta kontakt med redaktøren og send det du har, han vil helt sikkert hjelpe til med både formuleringer og oppsett, om det skulle være behov for det.

Lykke til med årets avl!

Hans Petter Nernes

Tekster og bilder til Duevennen

- ***Det er greit om du sender vanlige bilder og håndskrevne tekster, men med digitale bilder og tekster sparer vi tid og arbeid.***
- ***Bildene bør være i jpg-format, helst med en oppløsning på min. 300 dpi. Billedkodene må følge bildene og skal ikke endres.***
- ***Tekstene produseres i et tekstprogram som f. eks. Microsoft Word (doc). De må, bortsett fra linjeskift, være ubehandlet, dvs fortløpende tekster uten innrykk, orddelinger og andre korrigeringer. NB! Ikke lag PDF av tekstene.***
- ***Små tekster kan du også sende som "mailto-tekster".***
- ***Alt stoff sendes til redaktøren som vedlegg via e-post, eller som vanlig postsending.***

Paul-G. Scholz

Rosslandsvegen 1074 - 5918 Frekhaug

E-post: paul@scholz.no

*Duevennen produseres med programmene
Adobe InDesign og Adobe Photoshop på Mac.*

Bidragstyttere til denne utgaven

*Hans Petter Nernes, Jarl Undahl, Bjørn Carlo Andersen, Jan Heldal,
Alf B. Knutsen, Rolf Henning Hegland, Per G. Nielsen, Stein Thorsen,
Jens Dahl, Jan Bødtker, Birger Johnsen, Paul-G. Scholz*

Til foreningene og spesialklubbene i NRF:

Årsrapport 2012, referat fra representantskapsmøte 2013, handlingsplan 2013 og noen foreningsrapporter er nå tilgjengelig fra websidene våre.

www.raseduen.no

<<http://www.raseduen.no>>

under «Rapportering»

Det savnes fortsatt mange foreninger som ikke har levert årsrapport og vi ber om at disse sendes snarest. Iht NRF sine lover: «Før representantskapsmøtet sender alle klubber en rapport om siste års aktiviteter til NRFs sekretær.»

Henstillingen er derfor at alle

foreninger og spesialklubber sender sine rapporter til undertegnede. Vennligst også oppdater om det er endringer i styresammensetning samt medlemsmassen.

Produksjon av Duevennen er vi så heldige at Paul-G. Scholz har sagt seg villig til å ta. Vi ønsker ham lykke til og ber om at dere alle forsyner Paul med stoff til bladet. Her må vi alle ta vårt ansvar og bruke bladet slik hensikten med det er.

En kommende god avlsesong med god foreningsaktivitet ønskes alle!

Mvh For NRF

Hans Petter Nernes (formann)

BALANSE 2012

NORSK RASEDUEFORBUND

02.01.2013 / 31.01.2012 21:31

2012

EIENDELER

1540 Ikke innbetalt ringsalg	9.690,00
1545 ikke innbetalt annonser	3.000,00
1570 Forskuddsbetalte utgifter LU	8.250,00
1920 DNB Nor 1503.02.30407	202.587,92
SUM EIENDELER	223.527,92

EGENKAPITAL OG GJELD

2010 Egenkapital	193.041,34-
Ikke disp. resultat for 2012	30.486,58-
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	223.527,92-

Haugesund, 31-2013

Gunnar Brandal
(Valgt kasserer)

Revidert og funnet i orden!

Torgeir Rev 5/3-2013
(Revisor)

Jan Kåre Høff 5/3-2013
(Revisor)

Norsk Tomler

Undertegnede og Svein Harald Vikse hadde fått i oppgave å bedømme de 83 utstilte Norske Tomlerne som var påmeldt. Vi hadde fordelt dem mellom oss, og min oppgave ble de båndede, som i antall var 28 stk.

Før vi startet bedømmelsen, gikk vi gjennom duene i fellesskap. Dette for å prøve å gi utstillerne en lik og ensartet bedømmelse (rettesnor) som kan være til hjelp for oppdretterne i sitt videre avlsarbeide.

På mange av de båndede, er det store mangler i rosetter, krone og nakkefylde.

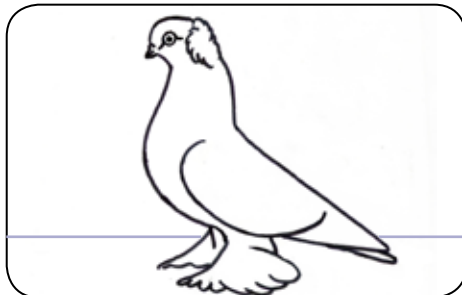
Manglende, lavt ansatte eller skjeve rosetter blir straffet. Lave kroner, skill i nakke eller løse nakker gir heller ikke de høye poeng.

Åpne rygger har oppdretterne fått orden på, nå står det kun enkelte innimellom som sliter litt med rygglukkingen.

Sokkene kunne blitt ofret litt tid i forkant. De skal være mellom 5 og 10 cm lange, tette og avrundede. Det var få av de utstilte duene som hadde dette punktet i orden.

Det var 13 stk blå m/bånd utstilt, her var det mange fine dyr med god holdning og figur. Men det som ødelegger for de blå er for lave eller usymmetriske rosetter. Dette er noe som oppdretterne må begynne å ta tak i. Beste due ble en ung ternet hann fra Ole Kjell Løvås på 96 poeng, en meget god due som dessverre hadde for lave rosetter. Også en pen ung hunn på 94 poeng fra Tollaksen.

Videre ble det en god del duer på 92p og dette skyldes skjeve, man-

glende eller altfor lave rosetter som er grov feil og kvalifiserer til 92p.

3 stk perle blå, beste her ble en ungen hunn på 94p fra Ole Gunnar Torp. Det var videre utstilt 9 stk gule/rød båndede fra tre oppdrettere, her var det mange fine typer med god holdning og figur. Disse er ikke kommet så langt med rygglukkingen som de blå, og noen av de gule sliter med altfor løs hals og nakke. Sigbjørn Johannesen hadde stilt ut en eldre rød båndet hun av den virkelig rette typen, men dessverre så var det skjeve og for lave rosetter som trakk denne ned i 92p. De to beste duene i denne gruppen fikk 94p, dette var 2 eldre gule, båndete hunner fra Løvås og Torp. Jeg dømte også 3 stk tigrede og en rødternet, de tigrede var fine, men hadde små ting som trakk ned til 2x94 og en på 93p. Den rødternete var for meg en ny farge, en pen due på mange punkter. Den skulle hatt mer kraft i hode og kropp, og da den manglet den ene rosetten så ble det dessverre kun 92p.

Jeg vil takke for at jeg fikk dømme på LU i Sarpsborg, og for en flott helg sammen med gode duevenner.

Jarl Undahl

Litt historie rundt Norsk Petent

Jeg ble på siste årsmøtet i Norsk Petent Klubb av de "nyere" oppdrettere i rasen, oppfordret til å skrive litt om mulig opphav og historie av rasen. Det har kommet fram flere teorier om rasens opphav, men det som er sikkert er at rasen har vært i Østfold siden 1600 tallet.

Den er blitt beskrevet i historien fra en av fylkets største herregårder fra den tiden. Beskrivelsen passer meget

det ha bodd en tysk munk med navnet Petent, og der i fra navnet Norsk Petent har det blitt hevdet.

Noen sikker dokumentasjon på hva som er helt riktig, finnes dog ikke. Men en ting er nok sikkert: Alt tyder på at rasen er langt eldre enn Norsk Tomler. En annen ting er at rasen i all tid har befunnet seg frittflyvende på gårder over hele Østfold, og også store deler av Vestfold. Og alltid har de kunnet

*En rasetypisk
Norsk Petent*

godt med det utseende rasen i all tid har hatt.

Grunnen til at den dukket opp, er det også flere teorier om, men Norge var dansk på den tiden. Fredrikstad by ble grunnlagt av Fredrik II, og hans familie bodde på den nevnte herregård på den tiden.

Da mener man at denne familie hadde hatt duene med seg sydfra. Rasen er også beskrevet fra et av fylkets kloster på 1700 tallet. Der skal

amme sine unger selv.

I annen litteratur, har rasen f. eks. blitt beskrevet i The Pigeon ca. 1765, Illustriertes Tielebens av Brem utgitt 1863-1869 for å nevne noe. Og alltid har den vært nevnt som en norsk mefikkrase.

Videre har den til forskjellige tider tidlig på 1900 tallet i tyske tidsskrifter også vært beskrevet som en egen norsk rase.

Som utstillingsdue dukket den opp

på 1920 tallet, og den første kjente standard er fra 1928. Denne ble igjen revidert i 1966. Den standarden vi nå følger, ble slutført i 2008, og et enda nyere standardbilde er nå under utarbeidelse.

Undertegnede sitter på et kopi av en diplom vunnet 3 ganger på duer som var født i 1924, 1925 og 1929. Dette diplom ble vunnet på landsutstillingen 1930, og duenes ringnummer står også på diplommet.

Videre er rasen stilt ut på utstillinger både i 1936-37-38-39 inntil den blir borte til over krigen. Den dukker sporadisk opp igjen på utstillinger på 1950-60 og 70 tallet, for så å bli helt borte noen år.

På 1990 tallet kommer en turbulent tid, da et representantskap bestem-

mer at rasen skal dømmes som Gammel Tysk Mefikk, en rase som først ble godkjent i 1956.

En katastrofe for rasen ble dette. Flere eldre oppdrettere i Østfold regelrett slakter ned sine duer i protest mot dette vedtak, og de store flokkene på enkelte gårder som ennå var igjen forsvinner helt!

Når så undertegnede i 1991 forsøker å blåse liv i rasen igjen, støter jeg på mange problemer.

Først og fremst få dyr, som igjen var meget innavlet. Mange helt utypiske og med svake farger.

Tekst og foto:

Bjørn Carlo Andersen

Økende interesse for flygeduer

Det har blitt større og større interesse for flygeduer. I denne forbindelse kan det være interessant å gjengi reglene for flyging med Birmingham Rollere:

EUROPEAN CUP FLYGEREGLER

- Flokken skal bestå av 15 – 20 duer, men minst 5 skal rolle samtidig for å få poeng.
- Før start og før flokken er sluppet ut skal oppdretteren fortelle dommeren antall duer der skal flyges med. Der kan ikke slippes ut nye duer til flokken, eller tas inn duer fra flokken etter at denne er sluppet løs. Men oppdret-

teren kan gjerne jage opp duer som har landet eller falt ned før tiden er satt i gang. Hvis antallet med duer er forskjellig i forhold til hva oppdretteren har fortalt dommeren, blir flokken diskvalifisert. Oppdretteren har 5 minutter etter at flokken er sluppet ut til å erklære start, ellers starter poengtellingen automatisk etter 5 minutter. All innblanding i flokkens flyging etter start kan føre til diskvalifisering. Forsøk på å jage bort rovfugler er tillatt, men bedømmelsen stopper når dette pågår.

- Flokken bedømmes i 20 minutter etter start, eller inntil den andre duen

lander, avhengig av hva som skjer først. Men flokken blir diskvalifisert hvis mer enn en due ikke flyger mer enn 15 minutter etter start, unntatt dersom flokken tvinges ned på grunn av rovfugler eller dårlig vær. En due som spontant styrter ned (etter den første due er landet) får opptil 10 sekunder til å lette igjen, ellers blir den regnet som andre due ned.

- Dommeren kan avbryte bedømmelsen en gang i opptil 5 minutter hvis en rovfugl angriper eller dersom vinden blåser flokken bort eller ved annen naturlig årsak. Oppdretteren bestemmer når der er timeout, og når timeout opphører. Bedømmelsen starter automatisk etter 5 minutter. De 20 minutter blir forlenget i tilfelle av timeout, men ikke de 15 minutter kvalifikasjonstid.

- Bedømmelsen skal fortsette hvis en due forlater flokken, unntatt dersom der er 15 duer i flokken. Poengtellingen stopper dersom to eller flere duer forlater flokken, men tiden fortsetter.

En due betraktes ikke som ute, hvis den vender tilbake til flokken etter en roll eller hvis den blir jaget bort av rovfugler eller dårlig vær, også selv om duen lander eller fanges

- Dersom der kommer andre rollere inn i flokken motregnes disse med de roll der telles. For eksempel hvis 2 ekstra duer kommer inn og 7 roller samtidig, teller dommeren kun de 5 duer.

- Det forventes at regionen utpeker en medhjelper som noterer antallet av duer som roller under bedømmelsen. Dommeren nevner antallet duer i roll for hjelperen som noterer

dette. Duene skal rolle tilstrekkelig og minimum dybde skal være 3 meter. Dommeren tildeler poeng etter hvor mange som roller samtidig. Når 5 – 9 duer roller samtidig, ganges antall duer med 3. Når alle 20 duer roller, så ganges det med 5. Når så dommeren har lagt sammen alle poeng fra flygingen så ganges det med en kvalitetsfaktor som kan være fra 1 til 2. Dommeren skal avlevere poengkortene til deltakeren.

- Dommeren skal være ærlig og skal ikke gi poeng for noe som ikke lever opp til standarden eller er for dårlig i kvalitet når det gjelder hastighet og dybde i roll. Konkurransen er for rollere og ikke for tomlere. Dommeren har det siste ord og hvis noen angriper dommeren, verbalt eller fysisk, vil personen bli diskvalifisert og han kan også få karantene når det gjelder framtidige Euro Cup Flyginger

Sakset fra dansk flygedueblad

Duer i luften

Det som er spesielt hos oss nå for tiden - er duer som flyger ute. Derfor er det flere av oss som har fått øynene opp for frittflygende duer.

Det er duer som flyr meget høyt i mange timer, eller duer som driver med akrobatikk i luften.

Høytflygere finnes det mange typer av. Disse duene kan en trene til å gjøre forskjellige stunt og dressere slik at man kan ha en fin underholdning. Duene er "nye" her i landet og dette er en meget spennende og interessant

utvidelse av vår hobby. Vi vet at det er konkurranser i flyging og akrobatikk i andre deler av verden og vi synes dette er spennende. Før i tiden hadde vi som gutter mye moro av og se på tomlere og rollere i luften.

Dette er en sunn og levende hobby som gir spenning og masse glede.

- Vi ønsker å komme i kontakt med personer som har kompetanse og interesse for duer som er høydeflygere og eller duer som er akrobater i luften.

- Har du kompetanse på dette med trening, foring og hvordan en konkurrerer med disse duene, så er det bare å ta kontakt.

Flygeduekontakt BPDF:
Birger Johnsen:
mail: flygeduer@gmail.com
Mob : 90052607

Her viser vi noen av de mange høytflygerrasene

Birmingham Roller

Den er laget ved selektiv avl av gamle tomlerstammer. En populær luftakrobat fra England.

Foto: Per G. Nielsen

Pakistansk høydeflyger

Her en fin samling fra slaget til ("Biggen"),

Foto: Birger Johnsen

Iranske høydeflygere

To ungdUER fra Ronald Drotningvik sitt slag.

Foto: Per G. Nielsen

Kilke

Et typisk eksemplar fra Rolf Henning sitt slag.

Foto: Rolf Henning Hegland

Kilker

Etter utallige oppfordringer skriver jeg noen ord om hvordan jeg fikk mine Kilker til å fly.

På et tidspunkt tidlig sist år hadde jeg fått 12 unger av mine to par med Kilker. Ungene var avlet gjennom vinteren og hadde jo forskjellig alder. I følge boken er ikke dette helt gunstig.

Læreboken sier at det beste er å ha 10 par med flygeduer, og ta et kull, altså 20 unger i samme alder og sette i flygeslaget. Det var jo litt vanskelig med 2 par, så slik ble det altså ikke. Mine 12 unger ble foret en gang for dagen, og da med ca. 20 - 25gr. Jeg plystret da foringstiden var inne, slik at alle stod ivrig ved forkaret da maten ble servert.

Duene ble sluppet forsiktig ut en fin dag, da de var ekstra sultne. De satt kun på uteburet mens jeg begynte å plystre. Det største problemet for duene var å finne inngangen, selv om de hadde benyttet den som utgang. Etter noen timer var alle inne og foret servert.

Denne prosessen ble gjentatt noen ganger, selvsagt var der noen som tok seg en tur men de fleste ble sittende på uteburet i håp om å få komme inn til foring.

Deretter var det tid for å få duene på vingene. De ble jaget ut og satte seg umiddelbart på uteburet som tidligere. Deretter hentet jeg min "flygestang". Det er en 7m lang bambusstang hvor jeg fester en bærepose av plast på toppen. Duene ble så skremt av denne. Jeg holt den oppe i

ca. 10 minutter og alle duene fløy så rundt. Det viktige for meg var at de ikke skulle finne seg andre steder å sette seg, derfor bare ca. 10 minutter første gang. De fløy ikke særlig samlet første gangen, men bedrev den karakteriske snittflygingen i stor hastighet. Så var det bort med flygestangen for deretter å begynne plystringen på duene, som kom relativt hurtig inn.

Dette ble gjentatt hver dag i 14 dager når været tillot det. Det var stort sett om morgenen de fikk komme ut. Etter 14 dager fløy de i ca. 45 minutter, og i flokk. Det er et fantastisk syn når duene snittflyger nær hus og trær i stor fart. Hauken har vært der ved et par anledninger, men da går de høyt opp, og ingen er mistet så langt.

Etter 14 dager kunne jeg bare feste flygestangen og forlate duene. Når jeg så kom tilbake og tok ned stangen og plystret kom de som kanoner fra himmelen og gikk rett inn.

To av Kilkene utmerket seg tidlig med å sette seg i et tre i nærheten i stedet for å fly. Disse ble fort frasortert, da det er viktig at de ikke skal sette seg andre steder enn på uteburet.

Min erfaring med dette er jo at det faktisk krever noe arbeid for å få det til. I år har jeg plassert alle Kilkene i et loftsrom i mitt gamle gårdshus, og her skal de få gå på fritt slag.

Så får jeg se om jeg klarer å få mine Tyrkiske Taklere til å vise sine kunster i luften. Det tror jeg er et større prosjekt som er mer utsatt for Hauken.

Rolf Henning Hegland

Ville duer i Norge

Klipp fra Google og Wikipedia

Paul-G.Scholz

Tyrkerdue

Tyrkerduen er en relativt ny art i den norske faunaen. Første gang den ble sett i Norge var på Fokstummyra på Dovre i juni 1949.

I løpet av de neste 20 åra etablerte arten seg over store deler av landet helt nord til Tromsø. Etter dette begynte en markant tilbakegang over hele Norge, og den forsvant fra de nordligste fylkene. Mange faktorer kan ha påvirket denne prosessen, men trolig hadde kalde og snørike vintre i denne perioden stor innvirkning. I dag finnes den såvidt ved Bodø i nord, og begrenser seg ellers til områder fra Trondheimsfjorden og sørover langs kysten til Oslo-fjorden. Ved kulturmark i indre deler av Østlandet kan den også påtreffes. Tyrkerduen har ofte flere kull i løpet av hekkesesongen som starter i april. I Norge er arten tildels en standfugl, men bevegelser langs kysten kan registreres i mars

og april, samt september og oktober. Dette er trolig fugler som kommer fra områder med for harde vintre i nord og øst. Mater du fugler om vinteren, kan du fort få besøk av tyrkerduer (om du bor i de riktige områdene).

Skogdue

Skogduen blir 32-34 cm lang. Vinge-spenn 63-69 cm. Kjønnene er tilnærmet like; Grå med mørke vinger og stjert. Rosa strupe med metallglinsende grønne flekker på hver side av halsen.

- Fuglene påtreffes i skog. Hannene kaller på hunnene og markerer territoriet med kurring og ved spillflyvning med V-stilte vinger. Trekker til og fra Norge i store flokker. Overvintrer hovedsakelig i Syd-Europa, men enkelte også i nordvestlige deler av Asia.
- Hunnen legger rundt 6 egg i hule trær.
- Skogdue trekker til Norge i mars-april og drar i september-oktober.

- Tilknyttet åpne skogsområder bestående av løv- og blandingsskog nær kulturmark, avhengig av naturlige hulrom i trær, svartspett hull, rugekasser, hull i steingarder osv. for å hekke.

- Fuglen lever av ulike frø, bær og knopper.

- Utbredelse i Norge.

Østlandet: Oslofjordområdet opp til Mjøstraktene.

- Utbredelse i verden.

Nord-vestre deler av Asia, Afrika (Marokko) og Europa.

- Arten er første gang beskrevet av Linné i 1758.

- Skogdue er ikke vanlig, men kan lokalt opptre tallrikt. Fuglens sparsomme utbredelse og forekomst kan skyldes at arten lett forveksles med ringdue

Ringdue

Ringduen er den største av de europeiske dueartene med en kroppslengde opp imot 45 cm. Vingespennet er 65-80 cm og vekta 400-550 gram. I tillegg til størrelsen skiller ringduen seg fra tamduen blant annet på større bryst, lengre stjert, og et proporsjonalt mindre hode. Dette skiller også ringduen fra de andre ville duene. I blant kan arten forveksles med den lignende skogduen, som til forskjell fra ringdua mangler en hvit halsflekk.

- Fjærdrakten er mest grå (lysere over ryggen) med grønnblåskimrende innslag, spesielt på hodet og i nakken. Stjert og vinger har tydelige svarte markeringer og brystet er rosafarget, undersiden mer lysegrå. Videre har fuglen hvite flekker på sidene av halsen (ikke noe egentlig ring altså) og hvite tverrband på oversidene av vingene. Disse er godt synlige i flukt. Beina er korte, relativt kraftige og brunaktige i fargen. Den voksne fuglens nebb er gult med rødaktig vokshud, mens nebbet og vokshud er gråaktige på ungfuglen. Også øynene er gule eller oransje hos de voksne, og grå på ungfuglene.

- Kjønnene er like på størrelse og utseende, men unge individ har større rosa innslag i drakten og mangler hvite halsflekker. Disse flekkene begynner å vises når fuglene blir over et halvt år.

Flukten er rask med klippende vingeslag. Fluktspillet er karakteristisk. Først ei bratt oppstigning med støyende vingeslag, fulgt av glideflukt med steile vinger og utbredt stjert.

Smakfulle retter av ville og tamme duer

Klipp fra Google og Wikipedia

Paul-G. Scholz

Sprengte duer med urter og pepperrot

Fire porsjoner

4 duer, 4 purrer, 4 gulrøtter, 5 dl kremfløte, sitronsaft, revet pepperrot etter ønske, sukker, salt, nykvernet pepper, olje til pensling, brønnkarse.

Fremgangsmåte:

- De ferdigstelte duene gnis ut- og innvendig med en blanding av like deler salt og sukker ca 1 døgn før den skal serveres. Settes kaldt.

- Sett ovnen på 200 C. Skyll duene i kaldt vann og klapp dem tørre med kjøkkenpapir. Pensle duene med olje og pakk dem inn i aluminiumsfolie.

- Stek duene i 15-20 minutter. Ta dem ut og la dem hvile i ca 15 minutter.

- Skrell og stell grønnsakene. Skjær dem i mindre biter og legg dem i litt kokende, lettsaltet vann. Kok grønnsakene noen få minutter til de er så vidt møre. Husk at purrene blir raskere ferdig.

- Bland sitronsaft i fløten og pisk den til en lett krem. Smak til med pepperrot, salt og nykvernet pepper.

- Skjær duekjøttet i tynne skiver.

Anrett porsjoner med skiver av duekjøtt, eller halve duer, med grønnsaker og pepperrotsaus. Pynt med revet pepperrot og brønnkarse og server kokte poteter til.

Due med hvitløk- og anissjy

Fire porsjoner

4 store duer, franske eller norske 400 g fryste selskapsretter 50 g bacon, 12 små delikatesseløk 4 fedd hvitløk, 2 stjerneanis 100 g smør, 1 ss soyasaus, smør og olje til steking, salt og kvernet pepper

Noen blir nok litt usikre med tanke på å spise due. Da må jeg understreke at disse duene ikke er oppvokst i Byparken eller på Jernbanetorget. Skogsduer er nydelig mat og de MÅ være rosastekt, spør du meg. Får du ikke tak i duer kan du bruke annen fugl som f.eks. rype i denne oppskriften. Større fugl kan også brukes, men da trenger den litt lenger steketid.

Fremgangsmåte:

Skjær av lår og ryggbenet på duene. Lårene kan stekes men jeg foretrekker å «sylte» dem i andefett.

- Stek brystene på skroget, i smør og olje sammen med de hele hvitløksfeddene. La også ryggbeina være med i pannen. Bryststykkene skal være gyllenbrune etter 5-10 minutter. Ta dem deretter ut av kasserollen og sett dem over på et stekebrett og etterstek i ovn ved 180 grader i 10 minutter.

- I mellomtiden, hell fett ut av kasserollen og kok ut med vann. Skjær ut

duebrystene fra skroget, hakk skroget i biter og legg bitene i pannen sammen med anis.

- Kok kraften i 15 - 20 minutter, sil av og press sjuen og hvitløksfeddene gjennom silen. Kok inn denne sjuen, tilsett soyasaus og evt kjøttsaft fra brystene, smak til med salt og pepper. Brun resten av smøret nøttebrunt og slå det over i sjuen.

- Skjær bacon i små biter og rens løken. Fres løk og bacon i smør, tilsett ertene og en dæsj vann. Varm blandingen godt og smak til med salt og pepper.

- Anrett og server med gode poteter, gjerne bakt i buljong og smør, evt. pastinakk eller jordskokkpuré.

-Ryper, duer og mindre skogsfugl pleier jeg å la henge uten å gjøre dem opp, for så å legge dem rett i fryser'n.

-Hare, gås, større orrfugl etc. fjerner jeg innvollene på så tidlig som mulig og jeg stapper gjerne en einerkvist eller likdende inni.

Om det ikke er på vinteren, så er myggnetting rundt kjekt å ha.

Kan også være greit å skrive på dato før det legges i fryser'n.

Raseduer og brevduer, likheter og interesser...

Som oppdretter og aktivt medlem i begge leire vil jeg her tillate meg og komme med noen betraktninger om nåtid og fremtiden for vår fantastiske hobby/sport.

Jeg har etter jeg startet opp med raseduer igjen sett en del likheter som våre hobbyer har, disse likhetene er større enn forskjellene og derfor har jeg dratt i gang noen sosiale kvelder, som, fra mitt ståsted, har det vært en suksess.

Er det noe vi duegutter kan sammenligne oss med ? Kaninavl, hundehold, kattehold ? Det vi har felles med dem er gleden av å holde dyr samt bedømmelse av dem på utstillinger, her i Bergen vil jeg sammenligne oss med en annen gammel lokal tradisjon, buekorpsene! Jeg vil tro at deres historie er omtrent like gammel som

organisert duehold her i område.

Buekorpsene sliter med rekrutering akkurat som dueklubbene, men ser vi til 17. mai og andre merkedager for dem så er de fulltallige ? ja, da stiller gamle karene opp, trommer og flosshatter stor stas og ikke minst de treffer gamle venner igjen. I forhold til dette med buekorps og gamle karer, neste gang det skjer noe i duemiljøet så ta en telefon og be med dine gamle venner, det blir garantert en suksess.

Slik det har vært til nå så har vi hatt kvelder med forskjellig innhold, kanskje litt mere fokusert på brevduer enn praktduer ? Kanskje litt for mye fredagskvelder? Vi er forskjellige og har forskjellige ønsker. Går vi i oss sjøl så har vi vel alle hatt duer av motsatt rase og kameratene våre er

Stein er oppdretter av Brevduer og Modena. Denne delen av av "dueanlegget" er forbeholdt og tilrettelagt for brevduene, bl.a. med avdeling for avlsduer og for ungduer.

duegutter i den ene eller andre leir. Slike kvelder har flere mål, litt faglig med foredrag etc, litt sosialt oss i mellom, dersom vi får med gamle kompisar får vi bedre kvelder og muligens nye medlemmer, det økonomiske i dette er ikke viktig, kanskje en auksjon eller et loddsalg kan gjøre det slik at vi har råd til en foredragsholder fra andre steder/land.

Likhetene kan være foring/ernæring, forberedelse av duer til utstilling, avlssystemer/teorier, vitaminer/ biprodukter eller naturprodukter samt problemer av veterinær-karakter.

Kanskje dette med flyveduer er noe som kan fenge i begge leire.

Hva med å presentere årets mestere eller andre lokal oppdrettere. Flere av oss reiser mye, hva med en presentasjon av årets store utstillinger eller "one-loft-rases".

Det kommer flere invitasjoner og vi vil da prøve å ta signalene som er kommet, og kanskje skille de faglige sammenkomster fra fredagskvelder med auksjoner. Håper med dette på fulle hus og godt kameratskap fremover.

Tekst og foto: Stein Thorsen

Askøyduer i million dollar-race i Sør-Afrika

Avkortet klipp fra Askøy magasinet

«Something different» fra Askøy er en av syv norske duer som skal kjempe om én million dollar i Sør-Afrika førstkommande lørdag. Oppdretter er Stein Thorsen fra Klepppestø, som har ikke mindre enn tre duer med i racet over 550 kilometer.

Verdens største dueslepp

For 17. gang arrangeres verdens største dueslepp i Sør-afrika. Hele 5600 duer fra hele verden har siden i juni i fjor lagt i «treningsleir » på et hemmelig sted i Sør-Afrika. Her er duene blitt trent med tanke på den store finalen. Klokken 06.00 lørdag 2.

februar går endelig starten i dette racet der det kjempes om 1 million dollar, og selvsagt utrolig mye pre-stisje. Duene er fraktet 550 kilometer bort fra duekleivene de har oppholdt seg i de siste månedene, og det er om å gjøre for dem å komme først tilbake.

Alt kan skje

– For å si det mildt så er ikke våre duer favoritter, men alt kan skje. Norge er en lilleputtnasjon når det gjelder internasjonal duesport. Men vi er sterk i troen, avslutter Stein Thorsen, plystrende utenfor sin flotte duekleiv i Klepppestø.

Tekst: Stein Thorsen

Jens Dahl starter opp med kinesere

At ikke flere i våre dager blir interessert i duesporten, er for oss gamle travere, helt utrolig.

Gleden er derfor desto større når et “nytt” medlem finner veien til oss i miljøet, skjønt denne person er en som vender tilbake til oss.

Jens Dahl var en ivrig dueoppdretter og god venn i miljøet i 1970 årene.

Jeg har moret meg med å dukke ned i gamle utstillingskataloger og der finner jeg Jens sitt navn første gang på Vestlandsutstillingen i Bergen i 1974, og så finner man hans navn i katalogene gjennom 1970-årene og fram til 1982.

Stort sett har det vært kinesere som har vært hans lidenskap, men også Påfugler, Hollandsk ballong og Norsk tomler har han utstilt.

Hans største prestasjon er nok på Høstutstillingen i 1980, der han fikk 95 poeng på gul Kineser. Han var i godt selskap, han slo både nåværende EUROPAMESTER Rolf Henning og Jan Bødtker.

Ja, i fremtiden vil nok Rolf Henning få “pes”.

Jens har litt å slekte på, sønn av avdøde Olvar Dahl, exformann i RFB og dueoppdretter helt tilbake til 1950 årene.

1. Du er jo oppvokst i duemiljøet hvor din far var aktiv i mange år og nå har du lenge vært uten duer - har du savnet duene og duemiljøet?

Ja, jeg husker jo alltid tilbake til den tiden med glede. Det er vel slik med meg, som de fleste andre som hadde duer som tjuagutt. Det ligger alltid i bakhodet. Jeg har selvsagt savnet begge deler.

2. Hvorfor?

Det jeg har savnet mest i perioder, er selvsagt det å stelle duene. Få egg og unger av dem og se dem i en voliére, men selvsagt å ha kontakt med andre som driver med det samme. Det er klart at årets høydepunkt den gangen jeg hadde duer, var utstillinger og det sosiale rundt disse. Det var og veldig gøy når du hadde en eller flere duer som gjorde det bra, og kunne motta en liten premie.

3. Har du på noen måte holdt kontakten med miljøet, vært på utstillinger eller andre tilstelninger?

Nei, det har jeg ikke vært flink til. Årsaken til det, kan være at jeg var aktiv i andre miljøer ettersom jeg i mange år, etter jeg ga meg med duer, drev aktivt med oppdrett av tropefugler. Jeg har og i dag flere akvarium og hagedam for Koi og gullfisk. Jeg har alltid tenkt, at dersom jeg noen gang begynner igjen med fugler blir det duer.

4. Har du fulgt med på utviklingen i dueverdenen. Jeg tenker da på at det idag flommer over av informasjon om duer på internett?

Ja, jeg har i mange år vært inne på nettet med jevne mellomrom og sett på hva som rører seg i duemiljøet. Både i brevdueverden og prakt-dueverden. Det som forundrer meg en del, er at det ser ut som det er svært liten rekruttering av yngre krefter. Dette er jo en fin hobby.

5. Om du har sett på internett, er det noen spesielle kanaler, websider e.l. som har inspirert deg?

Når jeg søker på nettet søker jeg raseduer og brevduer. Jeg søker og etter navn på gamle travere i miljøet. Det er helt klart at jeg er mest inne på Bergens Praktdueforening sine sider og følger med på det som skjer her.

6. Hva var det som gjorde at du bestemte deg for å starte opp igjen?

Det vet jeg ikke helt, men jeg har tenkt og snakket litt om det, med dem rundt meg, at når jeg en gang blir pensjonist, skal jeg begynne med duer igjen. Nå ser det ut som det blir en tjuvstart før pensjonisttilværelsen.

7. Hvilke ambisjoner har du når det gjelder duene, vil du delta på utstillinger med duene, eller vil du bare ha dem for kosen sin skyld?

Jeg tror nok ikke at jeg vil ha et så stort ambisjonsnivå, som gjør at jeg kan bli europamester med kinesere. Fra spøk til alvor, det er i første omgang for kosen sin skyld, så får vi se hvor det ender.

Jeg skal selvsagt melde meg inn i Bergens Praktdueforening, så får vi se hva som skjer videre.

Fagmessig og praktisk, med to avdelinger. Er snart klart for innflytting...

En fornøyd veteran vurderer topp kinesere med kjennermine.

8. Når du nå har bestemt deg for å starte opp igjen, hva er det som gjør at du har bestemt deg for Kinesere og Kilker?

Jeg hadde først tenkt, at jeg skulle ha noen par med brevduer. Dette for at jeg har lyst til å ha noen duer ute, for å se dem i luften. Så fikk jeg en e-post frå Rolf Henning, som husket at jeg hadde noen gode vingete kinesere. Jeg fikk fort tilbud om å overta hans vingete kinesere. Dette er jo et fantastisk tilbud.

Jeg sa til Rolf Henning, at dette er et fantastisk tilbud, men at jeg likevel kunne tenke meg i tillegg, noen par med brevduer for å ha dem fritt-flygende. Det var da han fortalte at han og Alfen hadde skaffet seg noen par Danske Kilker. De skal være noen fantastisk gode flygeduer. Jeg var på besøk hos Rolf Henning og så alle Kineserne og Kilkene hans. Disse Kilkene er fantastisk fine. Etter jeg hadde vert hos Rolf Henning

fikk jeg en e-post fra Alfen om at han hadde hørt rykter om at jeg ville ha noen par danske Kilker og jeg kan få overta noen av hans Kilker.

Når det gjelder kinesere, ihvertfall Rolf Henning sine, ser jeg at de er av en helt annen kvalitet nå, enn dem jeg hadde for ca 32 år siden. Det som slo meg med en gang jeg så de, er den skarpe skillelinjen med mye fjær i brystet. Gjennom farget/renfarget. Samtidig var duene korte og brede. Fantastisk å se. Etter å ha vært på besøk hos Rolf Henning, er jeg aldri i tvil om at det blir kinesere igjen etter 32 års pause.

Når det gjelder valg av kinesere er det ganske lett. I løpet av de 10-12 årene jeg drev med praktduer var kinesere helt sentrale. Som Rolf Henning husket, hadde jeg noen gode vingete kinesere. Stammen til disse var hentet

fra Karl Åkesson i Sverige. Noen av disse vingete overtok Rolf Henning da jeg gav meg.

9. Når du nå bygger nytt duehus, hva legger du mest vekt på f. eks. duenes beste eller mest mulig funksjonelt for dem som skal stelle duene, og hvilke tanker har du gjort deg om utformingen?

En kombinasjon. Duenes beste er selvsagt mest viktig. Å ha det funksjonelt for å stelle duene er også viktig. Nå konsentrer jeg meg å få opp huset. Når det gjelder utforming av innredning har jeg sett på Rolf Henning sin innredning i duehuset hans. Dette ser veldig funksjonelt ut. Duene er tillitsfulle og rene og fine.

Tekst og foto:
Alf B. Knutsen

Historien om Gammelorientalsk Satinett

Orientalere ble første gang importert til England 1864 av H. P. Carida fra byen Izmir i Tyrkia.

Ønsket om å få tak i orientalere som selv kunne mate ungene sine, var utgangs-punktet for oppstart med Gammelorientalske

Satinetter, vi er nå i 1970 - årene... Via en annonse kom Rainer Dammers over orientalere med halvlangt nebb. Duene kom fra den russiske Svartehavskysten. Grunnet mangel på friskt blod, hadde selgeren delvis krysset med kortnebbete. Denne "gammel-satinetten", som den da ble kalt, var

også kjent av en tyrkisk flygeduevenn av Dammers. Dermed fikk han også duer derfra. Orientaliske mefikker kommer opprinnelig fra Lilleasia. De ble lenge kalt Hükari, som oversettes til "Sultanens duer". Det var ikke tillatt for vanlige mennesker å drive oppdrett med disse perlene av noen duer. Senere fikk orientalerne, i sin opprinnelige form, utbredelse fra Tyrkia, over Balkan til Romania og Ungarn. Alle med den viktige egenskapen at de tok opp sine egne unger.

Grunnet interesse og søken ble Dammers kjent med østerrikeren Andreas Boisits. Han drev også med

Den Gammel-orientalske Satinetten finnes, som sine mer foredlede slektninger, med mange forskjellige fargelaseringer på vingskjoldet. Her en blålasert hunn fra utstillingen i Leipzig desember 2012.

gammelorientalere, også med duer fra Tyrkia, nærmere bestemt fra Kosovo, hvor de var høyt skattet. Med dette utgangspunktet fikk Dammers bygget opp en vital stamme. Med god hjelp av duer, bl. a. fra Romania og Ungarn, ble mangfoldet i farger utviklet pr. talt tilsvarende dem som finnes blant kortnebbete.

Amerikansk Seraphinmefikk, en satinett med middels langt nebb, ble også bygget inn i avlsarbeidet, bl.a. grunnet fargene. Man går ut fra at også denne rasen opprinnelig ble innført fra oppdrettere i Lilleasia og Balkan til USA.

Gammelorientalske Satinetter var allerede da en godkjent rase i Frankrike.

I 2006, i Nürnberg, ved en VDT-utstilling, fikk noen par Gammelorientalske Satinetter sin egen volièr. Dette med tanke på godkjenning som egen rase. Ved denne anledning ble

Dammers kjent med nederlender og globetrotter Dick Hamer. Han reddegjorde for at disse duene var godkjent med egen standard, og med mange oppdrettere i USA. Dammers ble der og da klar over at Seraphins fra Anne Ellis, en kjent oppdretter av rasen, hadde sitt opphav i blålaserte orientalere.

Via internett ble Dammers kjent med at det i USA var en "National Classic Old Frill Club". Den ble opprettet i 2001 og har nå over 100 medlemmer. Dammers tok kontakt med amerikanske oppdrettere, de utvekslet bilder og ble klar over at det var snakk om den samme duen i Europa og i USA. Det forelå allerede en standard i USA, noe som ble til stor hjelp for det videre arbeidet i Europa...

*Teksten er hentet fra Die Rassetaube nr. 4/2012
Oversatt av Paul-G. Scholz.
Foto: Steinar Sætre*

SETT & HØRT

● Heldige var de som fikk med seg Norge rundt på fredag, 25.1. Der fikk vi et innslag med Terje Ree og duene hans. En flott representant for duesporten som gav oss god PR. Det var bare å følge med videre på Norge Rundt, vi fikk flere episoder, blant annet fra avlen og fra landsutstillingen i Sarpsborg...

Dagens vaktmesterinne, en ung hønehawk hunn.

Foto: Jan Heldal

● Det viser seg at ikke alle tippeterminaler kan søke opp Bergens Praktdueforening (eller andre) på sine terminaler. Derfor er det nødvendig med å opplyse vårt organisasjonsnummer som er: 987929669

Husk at mange bekker små blir en stor Å. Vi har allerede 14 registrerte, så det går framover. Du behøver ikke være en storspiller for å registrere

deg. Skulle dette gå bra, så klarer vi kanskje å arrangere en utstilling i framtiden...

Fra et besøk av en frekk spurvehawk hunn. Offeret er en sort b-due hann fra 2006.

Foto: Jan Heldal

● Våre dommerkritikker – æres den som æres bør!

Noe av det mest spennende å lese etter en utstilling er dommerne sine beskrivelse av kvaliteten på duene. Det er jo noe av det vi betaler for når vi sender duene til utstillingene.

Imidlertid er der stor forskjell på disse beskrivelsene. Selvsagt skal vi ikke forvente at alle er like skriveføre, men der er noe som savnes.

Enkelte dommere omtaler duene helt konsekvent med katalognumre, mens andre har brukt katalogen og satt seg inn i hvem som eier duene.

Etter min mening bør alle dommere nevne eieren av duene, noe som er mye lettere å forholde seg til. Kanskje skulle det vært krav om dette i dommerinstruksen?

Paul-G. Scholz

Dieter Fliedner

er en tysk kunstner utenom det vanlige. Han har i flere år studert forskjellige raseduer ved selv å ha dem på slaget. Deretter har han laget duefigurer i gips som er særdeles detaljrike og nydelige. Jeg hadde selv gleden av å besøke ham på hans verksted i Ilmenau, Thüringen for noen år tilbake. Selvsagt dro jeg derfra med flere kinesere laget i gips.

Det siste han nå har gjort er å utgi en meget spesiell bok med alle data om forskjellige rasers anatomi. Han har rensket bort alt kjøtt og montert sammen skjelettet til mer enn 50 forskjellige raser i forskjellige grupper.

Deretter er de avfotografert fra en meget spennende bok som er utgitt kun i et begrenset opplag med nummererte bøker. Bøkene var også for salg ved Europautstillingen i Leipzig 2012.

Steinar Sæthre har tatt noen bilder fra presentasjonen av boken derfra. Vedlegger her det som jeg tror er best å bruke – da det også viser boken...

Rolf Henning Hegland

Tobbens nye «rullende duehus»

Torbjørn Larsens nye duehus er bygget på et tilhengerunderstell. Til høyre på bildet kan du se draget på hengeren – nyttig hvis man skulle ønske å flytte duehuset på kort varsel ... Her overlater Tobben ingenting til tilfeldighetene. Han skal ha tak i det beste som finnes av Afrikanere, og da er både en og to turer til Danmark og Tyskland på agendaen. Det blir spennende å følge med...

Torbjørn Larsen i RFB er en allsidig duegutt som aldri gjør noe halvveis, hverken når det gjelder å bygge duehus eller å skaffe seg det beste innen for rasen sin – Afrikaner.

Som den ekte bergenske kjuagutt Tobben er, har han vært litt på og av duehobbyen, men nå for tiden er han skikkelig på hugget.

Tobben har hatt mange dueslag i Åsane, for det meste har de huset hans mange og gode brevduer. Men Afrikanere, eller Egyptere som de het i guttedagene, har alltid ligget Tobbens hjerte nært.

I løpet av vinteren har han flyttet til traktene like bak nye IKEA i Åsane, og da passet det godt å bygge nytt duehus. Og det nye duehuset er ikke som alle andre – det er nemlig bygget på understellet av en tilhenger, og kan

flyttes på meget kort varsel da både hjul og drag er intakt.

Ikke bare at duehuset er av den transportable typen, det er også fagmessig utført i alle detaljer og har blant annet valmet tak.

Innvendig er det innredet to rom – ett for brevduer og ett for Afrikanerne. Om kort tid begynner han på neste byggetrinn, idet han må ha en ny seksjon for å få plass til alle ungene. Om det blir fundamentert på bakken eller han skaffer seg et nytt tilhengerunderstell, er Tobben litt usikker på. I alle fall kommer det til å bli en skikkelig og hensiktsmessig utvidelse til glede både for ham selv og omgivelsene.

Og som nevnt innledninge med Torbjørn Larsens planere videre ...

Tekst og foto: Jan Bødtker

Fra muséet i Blomsterdalen

Historiske ringer, leker og nyttige gjenstander...

Tekst: Alf B. Knutsen. Foto: Per G. Nielsen

Den eldste brevueforening i Norge er fra 1885. Raseduefolket begynte å organisere seg noe senere. Ringene forteller mye om duesportens utvikling. De første ringene er laget i tynt blikk, så går man over til noe tykkere materiale med siselerte tall og bokstaver, før plasten overtar i 1974 for brevueringenes vedkommende og for rasedueringer i 1997. Fargesymbolikken på brevue-ringene følger et visst mønster, hvit, grønn, gul, blå og rød. De siste årene har mange land gått over til brevue-ringene med chip, med henblikk på elektronisk tidtaking. Slippgummiringenes tid er på vei ut.

Norge er faktisk det første land som tok disse chip-ringer i bruk. Også rasedueringene følger et fargemønster, som for øvrig også er bunnfargen på "Duevennen". Når det gjelder norske rasedueringer, er min eldste fra 1932. Man kan, via utviklingen med tekster på ringene, følge den historiske utvikling av Forbund og lokalklubber. Her henvises til tekst ved bildene. En del åringer mangler jeg dessverre i min samling, så dersom noen har noe å hjelpe med for å få samlingen så komplett som mulig, er jeg meget takknemlig. Av rasedueringer mangler jeg alt før 1932, dessuten 1936, 37, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 47 og 1952. En rekke land hadde brevue i sitt militære forsvar.

Vi tillater oss her også å ta med brevue-ringene, disse er best dokumentert...

NORSKE RASEDUERINGER.

NRF 1932 forteller at duen er avlet av en oppdretter tilsluttet Norsk Rasedueforbund

En Derbyring for norske raseduer. Duer merket med denne ring, kunne delta i egen konkurranse om egen pokal.

Sigurd Haukaas i Haugesund førte egen liste over alle som kjøpte denne tilleggsringen.

Ring kun merket PDFB Dette er en forenings-ring fra tiden da Bergens Praktdueforening het Praktdueforeningen "BERGEN"

Som nevnt tidligere,

man kan lese mye historie av ringene. I 40-50 årene finnes der norske rasedueringer, merket enten NR eller NRF.

NRF var for medlemmer tilsluttet forening som var tilsluttet Forbundet, mens NR sto for medlemmer i forening som ikke var tilsluttet Forbundet.

Der har vært en lignende problemattikk i brevuemiljøet, der Bergen, Stavanger og Fredrikstad sto utenfor Forbundet og derfor hadde egne ringer. På brevue-ringene fra oppdrettere i Møre, står der i dag en "M", som markerer at det ikke er med i Forbundet.

1935 BPF forteller at duen er fra 1935 og eier er medlem i Bergens Praktdue Forening

Som en gest fra Norges Brevdueforbund og NRF,

får undertegnede hvert år ring nr. 1. Dette har nå vært praksis tilbake til, henholdsvis 1999 og 2000. En stimulerende og verdifull tanke for samlingen

Amerikansk brevduering fra 1908. Ulike farger på bunnlakkering fra år til år, kun med registreringsnummer, initial og årstall. Flott håndverk i

kobber. Legg også merke til de klare tallene, over hundre år gamle.

En ring fra det polske forsvaret, gravert med den polske riksørn og bokstavene WP. Ringen er fra 1931. Legg merke til det tykke godset i ringen.

En moderne chipring for norske brevduer.

Dette gjør uniconringen og gummiringen overflødig. Chipen registreres så når duen går gjennom elektro-

sonen ved inngangen i slaget. Tidspunktet viser på PC. En annen vesentlig fordel ved dette system, er at eier ikke må være til stede når duen vender hjem

En alminnelig anvendt raseduering i dag. Funksjonell, men lite raffinert og dekorativ.

En engelsk brevduering fra 1891, kun merket med en F, antagelig initial til eier. Samlingens eldste ring, funnet ved hjelp av metalldetektor i jorden i Kent, England.

UTENLANDSKE RINGER.

C1908 er en amerikansk brevduering. Ulike farger på bunnlakkeringen fra år til år, kun med nr. årstall og initial. Flott håndverk!

Denne foten er funnet under et haukereir utenfor New York, duen er fra 2003 og AMS står for Amsterdam, New York. Naturen er brutal!

Bildet viser en tysk brevduering fra 1946 med siselert hode av den tyske ørn. Tyskland har hatt symbol på ringene opp igjennom tidene, ørn/hakekors osv. I dag benyttes plastringer uten symbol.

Tyskland har ikke gjort, som de fleste andre land, gått over til ringer med chip, men bruker fortsatt de vanlige plastringene, i tillegg til uniconringen eller de gamle gummiringene. Landet er tallrikt representert i min samling, med ringer nesten kontinuerlig fra 1907 og fram til i dag. Også egne ringer fra tiden det het Øst-Tyskland fra 1952 til 1991 innbefattes i samlingen.

Ring fra Moldova, merket CCCP 1960, legg merke til symbolet hammer og sigd.

PYNT, LEK OG PRAKTISK

Duebjelle - anvendt rundt halsen på duen. Bjellelyd når duen beveget hodet.

Amerikansk militæring fra USA signalkorps, merket US 1945 fra andre verdenskrig.

Duebjelle- anvendt rundt foten på duen, konferer våre ranger for barn. Bjellelyd s når duen går på bakken.

Amerikansk ring, merket D 1911 trekant Denne due skal ha fløyet mange viktige meldinger under første verdenskrig, eid av en canadisk oppdretter.

første verdenskrig, eid av en canadisk oppdretter.

En kinesisk ring fra 1975. Legg merke til de kiinesiske tegn, som forteller navn på brevdueklubb i kina, årstall og reg. nummer.

Beholder montert på underside av duen, parallelt med brystbein. Anvendt for transport ved sykehus i Sveits.

En dekorring i plast fra Syria. Her er ulike fargekombinasjoner og fasonger anvendt.

En "messagebox", beskjedcontainer fra annen verdenskrig. Sylindren åpnes i enden og beskjed legges inn. Armen med klammer, er beregnet for feste til duefoten.

Dette viser en duefløyte som kunne veves inn i halefjærene på flyveduen.

Mye anvendt i kina og Indonesia. Der finnes utallige ulike modeller av duefløyter og med

ulike toner. Når en flokk med duer utstyrt med fløyter fløy, blir resultatet en helt spesiell sound.

Duefløyte anvendt for å lokke duene inn etter flyvning.

Pyntering fra Jordan.

Vi merker oss stjernene og halvmånen som er

symbol på islam og islamsk tro, men som opprinnelig var et sekulært symbol på kongelig autoritet i Midt-Østen. Stjerne og halvmåne finner vi både det pakistanske og det tyrkiske flagg.

Bildet viser en tysk transport-ryggsekk for seks brevduer, anvendt under annen verdenskrig.

Sekken kan huse seks duer. Innstikk bak og i front for mat- og vannkar.

En dansk brevduevenn tok denne sekken med innhold fra en tysk soldat i Ulfborg, Danmark i 1940.

Sekken er merket med hakekors og den tyske ørn.

Et virkelig verdsatt trofé.

Disse bildene viser en spansk ring med eierbevis for tyvpustere. Her ser vi en Granadino, som vi mener er en tyvpusterase.

Eierbeviset vises med to sider. Årstall står ikke på ringen, kun på eierbeviset. Bare medlemmer av det spanske tyvpusterforbund kan anvende disse ringene.

Fra et hjørne av museet, her har figurer av mine favoritttraser fått plass. Maleri av Komornere, malt av Jan Lombard fra Sør-Afrika. Videre er der miniatyrfigurer av de fire geganzeltegnede Felegyhazaer. Drammeglass og blomstervase med sorte Felis. Den polske duetegner, Grzegons Siwak er også representert med tegning av Komorner og Felis. Under siste Leipzig-tur fant jeg også et fat med Kilker. En samler må alltid være på utkikk etter nye samlerting...

Max Holdenried.

*Reisende duehandler.
Bildet tatt på Sollfrank
Taubenmuseum.*

8. mars døde dueoppdretteren, dommeren og frem for alt maleren, Max Holdenried fra Renningen i Tyskland, 77 år gammel. Favorittrasen til Holdenried var Engelske Nonner der han hadde en sterk stamme som var basert på det aller beste, blant annet importer fra USA. Det som har gjort Holdenried til et kjent navn over hele verden er imidlertid bildene han malte. Disse er nå ettertraktede samleobjekter som det betales betydelig summer for. En samling due-malerier uten en ekte Holdenried er ikke komplett. Karl Heinz

Sollfrank hyret inn Holdenried som ansatt ved duemuséet i Nürnberg der han arbeidet i to år. Resultatet er at muséet har en rekke flotte bilder signert M. Holdenried.

Tekst og foto: JanH

Lokalrasene fra Nürnbergområdet. Bildet tatt på Sollfrank Taubenmuseum

Har du en eller flere duer som ikke er 100%?

Test duene dine selv med hurtigtester. Salmonella, Adenovirus, Clamydia...

Bedre enn noen behandling er en sikker diagnose. Testene brukes av due-veterinærer i stadig flere land og dueoppdrettere har også fått øynene opp for denne muligheten til å overvåke duenes helse. Det tar bare 10 minutter.

Se på websiden
www.avianlabs.com eller
www.vetmedlabs.com

Testene kan bestilles hos Reither. DVM@gmail.com.
Esker på 5 tester Salmonella kr 600,-. Chlamydia, Adenovirus, Giardia og Paramyxovirus, esker med 10 tester kr 800,-

Returadresse:
Gunnar Brandal
Rehaugvegen 17
4262 Avaldsnes

